

**תקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח),
התשל"א-1971**

פורסם: ק"ת 2728, התשל"א, 12.8.71, 1458.

מס'	תאריך	עמוד	הערות
	התשל"ג		
2974	22.2.73	834	הוספת תקנה 15א לגבי אלמנה המקבלת קצבת שאירים
	התשל"ד		
3146	17.3.74	784	תיקון תקנה 16(ב)1 (1) והוספת תקנה 19א - ביטוח תלמיד בחו"ל ולומד במוסד תורני.
3163	28.4.74	1028	תיקון תקנות 5, 6(ב), 13(א), 14(2), 15(א), 17(א), 18, 19, 19א, 20(ב)
3197	11.7.74	1483	החלפת תקנה 7 בקשר להכנסת עובד חלקי ועובד לשעה, שבוטלה ב-1.4.99.
	התשל"ה		
3312	25.3.75	1228	תיקון תקנות 14, 15 (שמי-2008 אין להם תוקף מעשי), 16(ב)1, 19(ב)
3338	14.5.75	1740	תיקון תקנה 19א - תלמיד בחו"ל ולומד במוסד תורני
	התשל"ז		
3501	29.3.76	1253	תיקון תקנה 19(ב)
	התשל"ח		
3684	27.3.77	1280	תיקון תקנות 19(ב) ו-24
3753	25.8.77	2471	תיקון תקנות 6, 19, ביטול תקנה 19א, תיקון תקנה 21, החלפת תקנה 22 (עובד אחר בחו"ל), הוספת התוספת
	התשל"ח		
3769	18.10.77	89	הוספה לתוספת
3780	8.11.77	256	תיקון תקנות 4 ו-5א
3830	28.3.78	967	הוספת תקנה 7(ב), תיקון תקנה 8, החלפת תקנה 13, הוספת תקנה 19א
3874	27.7.78	1817	החלפת תקנה 20 (מבטוח השהיה בחו"ל) והוספת תקנות 20א, 20ב (שבינתיים בוטלו)
	התשל"ט		
3901	26.10.78	64	תיקון תקנה 8
3944	15.2.79	692	החלפת כל התקנות, לרבות שמן
3970	10.4.79	988	
	התש"ם		
4109	10.4.80	1310	החלפת תקנות 7, 8; הוספת תקנה 8א ותיקון תקנה 16(ב)3
	התשמ"א		
4209	5.3.81	499	תחילת התיקון מ-1.4.80.
4220	31.3.81	808	תיקון תקנות 6(ב), 20(א)2, 21(א)2(ב)
4237	24.5.81	1033	תיקון תקנה 19(ג)
4242	16.6.81	1093	הוספת מכללה לצילום קרית אונו לתוספת
4250	9.7.81	1198	תחילת התיקון ביום 1.4.81.
4253	20.7.81	1227	הוספת בית מדרש ממלכתי להכשרת עובדי הוראה נחלל לתוספת
4263	27.8.81	1353	תחילת התיקון ביום 1.10.81.
	התשמ"ב		
4279	26.10.81	196	תחילת התיקון משנת הלימודים התשמ"ב
4281	2.11.81	217	תחילת התיקון משנת הלימודים התשמ"ב
4334	1.4.82	822	תיקון תקנה 8(א) - תימחוק המילה "מחצית"
4382	18.7.82	1330	הוספת מוסדות לימוד לתוספת מכללות אורות פי"ת
	התשמ"ג		
4418	19.10.82	125	הוספת מוסדות לימוד
4421	28.10.82	137	תקנה 12א(א)
4475	24.3.83	1034	תקנה 20א
4477	31.3.83	1059	הוספת מוסדות לימוד
4512	14.7.83	1718	הוספת מוסדות לימוד
	התשמ"ד		
4565	12.12.83	600	הוספת מוסדות לימוד לתוספת
4599	28.2.84	1031	הוספת מוסדות לימוד לתוספת
4629	10.5.84	1473	תקנות 2(א), 9(א), 13(ג), 16(ב), 19(ג), 20א
4684	12.8.84	2195	הוספת מוסדות לימוד לתוספת
	התשמ"ה		
4801	9.5.85	1235	תחילת התיקון מ-1.4.85.
	התשמ"ו		
4888	30.12.85	331	כללים לעיגול סכומים

מס'	תאריך	עמוד	הערות
4949	27.7.85	1123	תיקון תקנות 13(ב) ו-24
4973	1.10.86	1503	הוספת מוסדות לימוד לתוספת - בי"ס לגיא ולמוסיקה רמת השרון
התשנ"ז			
4980	16.11.86	107	תקנות 2, 5, 11, 11א, 12א(א), 13א(א), 14, 15א, 18, 19, 19א, 20, 21א(א), 24א(א)
5037	21.6.87	1007	הוספת מוסד להשכלה גבוהה לעניין תקנה 19.
5052	3.9.87	1255	תחילת התיקון ביום 1.4.87.
5054	20.9.87	1279	הוספת מוסדות להשכלה גבוהה לעניין תקנה 19.
התשנ"ח			
5073	31.12.87	297	הוספת מוסדות להשכלה לעניין תקנה 19.
5087	25.2.87	510	החלפת שנת כספים בשנת מס.
5089	13.3.88	536	תחילת התיקון משנת הלימודים התשמ"ח
5104	28.4.88	764	תחילת התיקון משנת הלימודים התשמ"ח
5131	5.9.88	1097	תחילת התיקון משנת הלימודים התשמ"ט
התשנ"ט			
5169	15.3.89	534	הוספת מוסד להשכלה לעניין תקנה 19.
5180	4.5.89	696	הגדרת שרות סדיר בתי' 20(ב); הארכת תוקף סכום המינימום (15%) של ת' עד 24 עד 31.12.90.
5200	13.7.89	1100	קביעת שעור של 30% מהשכר הממוצע (במקור 50%) בתקנה 20 לגבי מבוטח השוהה בחו"ל. בתחולה מ-1.6.89.
5217	14.9.89	1409	הוספת מוסד להשכלה לעניין תקנה 19 בתחולה משנת הלימודים תש"ן. 108. בי"ס לאמנות הציור ע"ש מרגושילסקי, ת"א.
התש"ן			
5282	19.7.90	879	תחילת התיקון משנת הלימודים התש"ן
5288	23.8.90	1011	תחילת התיקון משנת הלימודים התש"ן
5288	23.8.90	1012	תחילת התיקון משנת הלימודים התשנ"א
התשנ"א			
5335	20.2.91	609	הארכת תחולת ק"ת 5180 עד 31.12.91.
5342	21.3.91	744	תיקון ק"ת 5200, הארכת תחולה מ-31.5.90 עד 31.12.91.
5367	4.7.91	1011	הוספת מוסדות להשכלה לעניין תקנה 19. בתחולה משנת הלימודים תשנ"א. 116. סדנא לעיצוב ואדריכלות - "הסביבה"; 117. מכללת ר"ג; 118. מעלה - מרכז לצינונת דתית - בי"ס לתקשורת ואמנויות טלוויזיה וקולנוע; 119. מכללת אורט חיפה; 120. בי"ס רמות משפט; 121. מכללת יהודה ושומרון; 122. מכללה להנדסאים אמ"ית - כפר בתיה; 123. סטודיו למשחק - בי"ס לדרמה בהנהלת ניסן נתיב; 124. בי"ס תיכון טכנולוגי דתי, בת ים.
התשנ"ב			
5395	9.10.91	386	תיקון ת' 19א(א) בהגדרת "הכשרה מקצועית" במקום "125(1) ר-2(א)" יבוא 125(1), 2(א), 3(4), 4(5). תחולה מ-1.9.91.
5417	30.1.91	713	הוספת מוסדות להשכלה לעניין תקנה 19. בתחולה משנת הלימודים תשנ"ב. 125. בית יעקב - "מגדל עוז"; 126. מכללת צפת; 127. בי"ס ללימודי צילום מוסררה; 128. בי"ס לקציני ים-עכו;
5430	25.3.92	900	תיקון תקנות 8א, 12א, והחלפת תקנה 20 (בתקנות העיקריות). בתחולה מ-1.1.92.
5431	31.3.92	919	הוספת פסקה (4) לתקנה 24, (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח) (הוראות שעה), התשנ"ב-1992. לגבי התקופה 31.12.92-31.12.91.
5445	28.5.92	1107	הוספת מוסדות להשכלה לעניין תקנה 19. בתחולה משנת הלימודים תשנ"ב. 119. מכללה טכנולוגית אשדוד; 130. אורט, קרית חינוך, ר"ג; 131. סמינר תורני לבנות, אופקים.
5492	31.12.92	286	תיקון ת' 11א לגבי פטור מבי"ל לתקופה של עד 12 חודש אצל מתגייס שטרם מלאו לו 20 שנה ביום בו החל שירות לאומי בהתנדבות.
5509	18.3.93	542	הארכת ההוראה בתקנה 24 בפסקה (4) לפיה סכום מינימום הכנסה לחישוב דמי ביטוח לכ"א מבני הזוג הוא 15% מהשכר הממוצע עד 31.12.93.
התשנ"ד			
5624	13.9.94	4	הארכת ההוראה בתקנה 24 בפסקה (4) לפיה סכום מינימום הכנסה לחישוב דמי ביטוח לכ"א מבני הזוג הוא 15% מהשכר הממוצע עד 31.12.95. הוספת מוסדות השכלה מס' 144-155 במסגרת תקנה 19.
התשנ"ה			
5693	20.7.95	1670	תיקון תקנה 15(א)(1).
התשנ"ו			
5717	1.12.95	172	תיקון תקנה 19א(ב)(2)(ב).
5737	22.2.96	584	הוספת מוסדות להשכלה לעניין תקנה 19. תחולה משנת הלימודים תשנ"ו.
5758	6.6.98	959	הוספת מוסדות להשכלה לעניין תקנה 19. תחולה משנת הלימודים תשנ"ו.
התשנ"ז			
5816	6.3.97	465	תיקון תקנה 19.

מס'	תאריך	עמוד	הערות
	התשנ"ח		
5869	31.12.97	229	הארכת ההוראה בתקנה 24 בפסקה (4) לפיה סכום מינימום הכנסה לחישוב דמי ביטוח לכל אחד מבני הזוג הוא 15% מהשכר הממוצע עד 31.12.99. תיקון תקנה 19.
5885	5.3.98	489	
	התשנ"ט		
5932	20.10.98	31	הפניות חדשות לסעיפי הנוסח החדש של החוק משנת 1995; קביעת קריטריונים חדשים למוסד להשכלה גבוהה.
5967	25.4.99	677	ביטול תקנה 7 והחלפת תקנה 19א(ב)(2)א).
6029	12.4.00	446	ביטול תקנה 9 ותיקון תקנה 15ב(ב).
	התשס"א		
6125	13.9.01	1070	תיקון תקנה 11א והוספת פיסקה (ה) לתקנה 15.
	התשס"ז		
6600	5.7.07	1001	הוספת פיסקה (3) להגדרת "מוסד להשכלה" בתקנה 19.
	התשע"א		
6944	30.11.10	220	פטור בגין עובד OECD - הוספת תקנה 11ב
7033	20.9.11	1390	פטור מתשלום דמי ביטוח לתלמיד - הוספת תקנה 11ג

תקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), התשל"א-1971

מפתח העניינים

(תקנות 1-27)

הוראות שימוש, לדוגמא:
שם הנושא - מס' התקנה
פטור - 12, 11

חקלאי
אופן החישוב - 16(א)(ג)(ד)
הצהרה - 16(ה)
חובת תשלום על ידי מעביד - 16(ז)
תקופת תשלום - 16(ו)

ישוב

ישוב חקלאי - 16
ישוב מורחב - 16(ח)

כלי טיס

עובד בכלי טיס - 21(א)

כלי שיט

עובד בכלי שיט - 21(א)

מוסד להשכלה

הגדרה - 19

מחוסר עבודה

פטור מדמי ביטוח - 10, 12

מחלה

פטור - 11, 12

מטבע זר

חישוב הכנסה בחוץ לארץ - 21(א)

מקדמות

למבוטחים לפי תקנה 2 - א
עובד-עובד עצמאי - 13(ב)(2)
עצמאי עם הכנסה פסיבית - 14(ה)

משק בית - ראו "עובד משק בית"

ניכוי במקור

החזר - 15
פנסיה - 12

נתמך סעד

אופן החישוב - 17(א)

עובד בחוץ לארץ

אופן החישוב - 21(א)

עובד במשק בית

דמי ביטוח - 8
פיגור בתשלום - 8

עובד-עובד עצמאי

דוח על שכר - 13(ב)(1)
החזר - 13(ג)
המצאת אישורים - 13(ב)(5)
חובת הודעה עם שינוי שכר - 13(ב)(3)
יתרה לתשלום - 13
מועד התשלום - 13(ב)
מקדמות - 13(ב)(2), (ב)
סדר החישוב - 13(א)
עובד-עובד עצמאי-פנסיונר - 13(א)

עובד לשעה

דוח על ההכנסה - 4
הכנסה לעניין דמי ביטוח - 2(1)
הפרש דמי ביטוח - 3
חובת תשלום דמי ביטוח - 1(1)
מועד תשלום - 2

אבל

פטור - 11, 12

אלמנה המקבלת קצבה

עובדת - 15
עובדת עצמאית - 15

אסיר

מאסר מעל שנה - 18(א)
מאסר עד שנה - 18(ב)

ארגונים

עובד OECD - 11

בני זוג

זכאות לקצבת זקנה - 24(ד)(ה)
חישוב דמי ביטוח באותו עסק - 24(א)
יחס חלוקה - 24(א)(ד)(ה)

דוח על הכנסה

למבוטחים לפי תקנה 1 - 4

דמי לידה

חופשה או מחלה - 25(3)
סעיף 50 (ג) - 25(1)
תקופת דמי לידה - 25(2)
תקופת דמי פגיעה - 25(2)

החזר

ניכוי במקור מעל הכנסה מרבית - 15

הכשרה מקצועית

הגדרה - 19(א)
הגדרת מעביד - 19(א)
חובת המעביד - 19(א)(ב)(1)
שיעור דמי ביטוח - 19(ב)(2)

השבתה

פטור - 11, 12

הפרש דמי ביטוח

למבוטחים לפי תקנה 1 - 3

חופשה ללא תשלום

דוח על הכנסות - 4
הכנסות לעניין דמי ביטוח - 2(2)
העולה על חודשים - 1(3)
הפרש דמי ביטוח - 3
מועד תשלום - 2
שיעור דמי ביטוח למעביד - 6
שיעור דמי ביטוח לעובד - 5

חוץ לארץ

מקדמות - 20(ג)
עובד בחוץ לארץ - 1(4), 21(א)
עובד עצמאי בחוץ לארץ - 20(ב)
שהייה העולה על 6 חודשים - 20(א)

חייל

פטור מדמי ביטוח - 11א

מוסד להשכלה - 19(א)
 מוסד להשכלה שהוכר - 19(א)(ו)(ר)
 מסירת שמות תלמידים - 19(ד)
 פטור מתשלום - 11ג
 שנת לימודים - 19(א)

שיעור דמי ביטוח - 5

עובד עם הכנסה פסיבית

אופן החישוב - 15(א)(ב)(ד)
 דמי אבטלה עם הכנסה פסיבית - 15(ה)
 עובד עם הכנסה פסיבית ופנסיה - 15(ג)

עובד שמעבידו אינו תושב ישראל

דוח על הכנסה - 4
 המעביד ארגון בין לאומי - 1(4)(ב), 2
 המעביד מתגורר בחוץ לארץ - 1(4)(א), 2
 המעביד שירות דיפלומטי או קונסולרי - 1(5), 2
 הפרש דמי ביטוח - 3
 מועד תשלום - 2ב
 שיעור דמי ביטוח - 5

עציר

מעצר עד שנה - 18(ב)
 מעצר מעל שנה - 18(א)

עצמאי עם הכנסה פסיבית

אופן החישוב - 14(א)(ב)(ד)
 הפרש דמי ביטוח - 14(ז)
 מועד תשלום - 14(ו)
 מקדמות - 14(ה)
 עצמאי עם הכנסה פסיבית ופנסיה - 14(ג)

פטור

אבל במשפחה - 11, 12
 חייל - 11א
 מחוסר עבודה - 10, 12
 מחלה, תאונה - 11, 12
 מתגייס - 11א
 עובד ארגון OECD - 11ב
 שביתה או השבתה - 11, 12

פנסיה

אופן החישוב - 12א(א)
 דיווח על ידי המשלם - 12א(ד)
 הגדרות - 12א(ח)
 מקורות הכנסה נוספים - 14(ג)
 ניכוי במקור - 12א(ב)
 פנסיונר עובד - 12א(ו)
 פנסיונר עצמאי - 12א(ה)
 פנסיונר שאינו עובד ואינו עובד עצמאי - 12א(ז)

קיבוצ

אופן החישוב - 16(ב)

שביתה

פטור - 11, 12

שינוי סוג

הגדרת שינוי סוג - 23(א)
 הכנסה משוערת - 23(א)
 הצהרה - 23(ב)(ו)
 מקדמות - 23(ד)(ה)
 קביעה - 23(ג)

שיעורים מופחתים

מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי - 25א
 עצמאי - 25א

שירותי סעד

מבוטח נתמך - 17

שירות לאומי

פטור - 11א

תאונה

פטור - 11, 12

תלמיד

הגדרת תלמיד - 19(ב)
 החזרת דמי ביטוח - 19(ג)
 חובת תשלום - 19(ה)

תקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), התשל"א-1971

כותרות התקנות

מספר תקנה	שם התקנה	עמוד
1	חובת תשלום דמי ביטוח על סוגים מסויימים של עובדים	271
2	חישוב ההכנסה	271
א2	תשלום מקדמות	272
ב2	מועדי תשלום	272
3	הפרש דמי ביטוח והחזרתם	272
4	הגשת דין וחשבון	272
5	דמי הביטוח שישלם עובד	272
6	שיעור דמי הביטוח שישלם מעביד לגבי עובד בחופשה ללא-תשלום	272
7	בטל	273
8	דרכי חישוב דמי ביטוח לעובד במשק בית	273
א8	פיגור בתשלום דמי ביטוח בעד עובד במשק בית	273
9	בטל	274
10	פטור מתשלום דמי ביטוח למחוסר עבודה	274
11	פטור והנחה מתשלום דמי ביטוח לעובד	274
א11	פטור מתשלום דמי ביטוח למתגייס	274
ב11	פטור מתשלום דמי ביטוח לעובדי הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ופיתוח (OECD)	274
ג11	פטור מתשלום דמי ביטוח לתלמיד	274
12	סייג לפטור ולהנחה	275
א12	תשלום דמי ביטוח מפנסיה	275
13	מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי	276
14	עובד עצמאי שאין עיקר הכנסתו ממשלח יד או שיש לו הכנסה מפנסיה	277
15	עובד שאין עיקר הכנסתו משכר או שיש לו הכנסה מפנסיה	278
א15	אלמנה המקבלת קיצבה	278
ב15	החזר תשלום יתר	278
16	מבוטח מתיישב בישוב חקלאי	279
17	מבוטח הנתמך מאת שירותי הסעד	280
18	מבוטח אסיר ועצור	280
19	מבוטח תלמיד	280
א19	דמי ביטוח בעד מי שמצוי בהכשרה מקצועית	281
20	מבוטח השוהה בחוץ לארץ	283
21	עובד בחוץ לארץ ועובד בכלי שיט או בכלי טיס	284
22	בטל	284
23	תחילת ביטוח ושינוי סוג	284
24	בני-זוג העובדים באותו מפעל או עסק	285
25	זכאות לדמי לידה	286
א25	שיעורים מופחתים	286
26	בטל	287
27	השם	287

תקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), התשל"א-1971

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 78, 371 ו-400 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב),
התשנ"ה-1995¹, אני מתקין תקנות אלה:

1. חובת תשלום דמי ביטוח על סוגים מסוימים של עובדים [ק"ת 4250]
על אף האמור בסעיף 342(ב) לחוק ישלם העובד בעצמו את דמי הביטוח אם הוא
אחד מאלה:

- (1) עובד לשעה בעבודה שאינה לצורך עסקו או משלח-ידו של המעביד;
- (2) עובד לשעה בעבודה לצורך עסקו או משלח-ידו של המעביד, אם כלל מספר שעות העבודה אצל אותו מעביד אינו עולה על 4 לשבוע;
- (3) עובד בחופשה ללא תשלום תקופה קלנדרית העולה על שני חודשים תמימים רצופים, אם באותה תקופה אינו עובד אצל מעביד אחר ואינו עובד עצמאי;
- (4) עובד שמעבידו אינו תושב ישראל, אם מתקיים אחד מאלה:
 - (א) מקום מגוריו של המעביד אינו בישראל ואין לו בישראל מען למסירת מסמכים משפטיים.
 - (ב) המעביד הוא ארגון בינלאומי הנהנה מחסינות מכוח אמנה בינלאומית שישראל צד לה.
- (5) עובד בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ, למעט עובד -
 - (א) שהמעביד חייב בתשלום דמי ביטוח על פי חוזה עם המוסד או על פי אמנה בינלאומית, או
 - (ב) שהמעביד משלם למעשה את דמי הביטוח גם באין חובה כאמור.

2. חישוב ההכנסה (תיקונים: התשמ"ה, התשמ"ז)
לשם קביעת דמי הביטוח יראו כהכנסתו השנתית בשנה השוטפת של כל אחד מהמבוטחים המפורטים להלן את ההכנסה שצוינה לצדו, ובלבד שלא תובא בחשבון הכנסה העולה על המקסימום האמור בפרט 2 בלוח י"א לחוק:

- (1) לגבי עובד לשעה כאמור בתקנה 1(1) או 2(2) ולגבי עובד כאמור בתקנה 1(4) או 5(5) - הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה - (להלן - **הפקודה**); אין לעובד לשעה או לעובד כאמור הכנסה, או שהכנסתו אינה מגיעה למינימום האמור בפרט 2 של לוח י"א לחוק, יראוה לעניין קביעת דמי ביטוח כאילו הגיעה למינימום האמור, ואולם, בהכנסתו של עובד כאמור בתקנה 1(4) יכללו לעניין זה תשלומים המשתלמים בחוץ לארץ על ידי מעבידו על פי חוזה שנעשה בחוץ לארץ;
- (2) לגבי עובד בחופשה ללא תשלום כאמור בתקנה 1(3) - הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(4) עד 9(9) לפקודה; אין לעובד הכנסה כאמור או שהכנסתו אינה מגיעה למינימום האמור בפרט 4 של לוח י"א לחוק, יראוה לעניין קביעת דמי ביטוח כאילו הגיעה הכנסתו למינימום האמור.

¹ שם החוק, סימון הסעיפים ושמות הפרקים שוננו לפי הנוסח החדש משנת 1995.

2א. תשלום מקדמות (תיקון התשמי"ה)
כל עוד לא נקבעה הכנסה למבוטחים כאמור בתקנה 2 ישולמו מקדמות לפי תקנות הביטוח הלאומי (מקדמות), התשמ"ד-1984 (להלן - **תקנות המקדמות**).

2ב. מועדי תשלום (תיקון התשמי"ה)
מועד תשלום דמי ביטוח של מבוטחים כאמור בתקנה 1 הוא כמועדי תשלום דמי הביטוח האמורים בתקנה 2 לתקנות הביטוח הלאומי (גביית דמי ביטוח), התשי"ד-1954 (להלן - **תקנות הגבייה**), לפי העניין.

3. הפרש דמי ביטוח והחזרתם (תיקון התשמי"ה)
הוראות סעיפים 345(ג) ו-1(ד) ו-362 לחוק יחולו בשינויים המחויבים לגבי מבוטחים כאמור בתקנה 1.

4. הגשת דין וחשבון
כל אחד מהמבוטחים כאמור בתקנה 1 ימסור על הכנסתו דין-וחשבון כאמור בתקנה 7 לתקנות הגבייה.

5. דמי הביטוח שישלם עובד [תיקונים: התשמי"ד (מס' 2), התשמי"ז]
(א) שיעור דמי הביטוח שישלם עובד כאמור בתקנה 1(1), (2), (4) או (5) הוא -
(1) אם העובד מבוטח לפי פרק י"א לחוק [זקנה ושאיירים] - כשיעור דמי הביטוח החל על עובד עצמאי;
(2) אם העובד אינו מבוטח לפי פרק י"א לחוק [זקנה ושאיירים] - דמי ביטוח מפני פגיעה בעבודה כאמור בפרט 4 בלוח י' לחוק.

(ב) שיעור דמי הביטוח שישלם עובד כאמור בתקנה 1(3) המבוטח לפי פרק י"א לחוק [זקנה ושאיירים] הוא כשיעור דמי הביטוח החל על מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, בהתאם ללוח י' לחוק.

(ג) שיעור דמי הביטוח מפני פגיעה בעבודה שישלם עובד כאמור בתקנת משנה (א) הוא כנקוב בפרט 4 בלוח י' לחוק.

6. שיעור דמי הביטוח שישלם מעביד לגבי עובד בחופשה ללא-תשלום

[תיקונים: התשלי"ד (מס' 2), התשלי"ז (מס' 2), התשמי"א, (מס' 2)]
(א) עובד הנמצא בהסכמת המעביד בחופשה ללא תשלום לפחות חודש קלנדרי ובאותו זמן אינו עובד אצל מעביד אחר ואינו עובד עצמאי - חייב המעביד בתשלום דמי ביטוח במועדי התשלום כאמור בסעיף 353 לחוק, בעד תקופה שלא תעלה על שני חדשים קלנדריים רצופים שבהם היה המבוטח בחופשה כאמור.

(ב) שיעור דמי הביטוח הוא כנקוב בפרטים 1, 3, 5, 6, 8, 9 ו-10 של לוח י' לחוק לפי ההכנסה המזערית שלפי פרט 1 של לוח י"א לחוק.

(ג) המעביד רשאי לגבות מכל סכום המגיע ממנו לעובד את דמי הביטוח ששילם כאמור.

(ד) הוראות סעיף 342(ג) לחוק לא יחולו לגבי מעביד החייב בתשלום דמי הבטוח כאמור בתקנת משנה (א).

7. בטל¹.

8. דרכי חישוב דמי ביטוח לעובד במשק בית

[תיקונים: התש"ס, התשמ"ב (מס' 2), התשמ"ו, התשמ"ז (מס' 3)]

(א) בתקנה זו, "מינימום ליום" - המינימום ליום כמשמעותו בתקנה 7.

(ב) (1) דמי הביטוח שישלם מעביד בעד עובד במשק בית, המבוטח לפי פרק י"א [זקנה ושאיירים] לחוק, לתקופת תשלום כאמור בתקנה 1ב לתקנות הגביה, הם בשיעור 6.25% מהשכר ששילם לו המעביד או מהמינימום ליום כפול מספר ימי העבודה בתקופת התשלום, לפי הגבוה יותר.

(2) מעביד יהיה רשאי לנכות משכרו של העובד 1%² מהשכר ששילם לו או מהמינימום ליום, כפול מספר ימי העבודה בתקופת התשלום, לפי הגבוה יותר.

(ג) דמי הביטוח שישלם מעביד בעד עובד במשק בית שאינו מבוטח לפי פרק י"א [זקנה ושאיירים] לחוק, לתקופת התשלום כאמור בתקנה 1ב לתקנות הגביה, הם 2.0% מהשכר ששילם לו המעביד או מהמינימום ליום כפול מספר ימי העבודה בתקופת התשלום, לפי הגבוה יותר.

8א. פיגור בתשלום דמי ביטוח בעד עובד במשק בית (תיקון התש"ס)

(א) לא שולמו דמי ביטוח לפי תקנה 8 בעד תקופה שקדמה ל-12 החדשים האחרונים שלפני חודש התשלום (להלן - **התקופה הקודמת**), ישולמו דמי ביטוח בעד התקופה הקודמת לפי תקנה 8, ואולם דמי הביטוח יחושבו כאילו שכרו של העובד בכל אחד מהחדשים שבתקופה זו לא פחות³ מסכום השווה למחצית⁴ השכר הממוצע, כפי שהיה באותו חודש.

(ב) בטלה. (ק"ת 5430)

9. בטלה⁵.

10. פטור מתשלום דמי ביטוח למחוסר עבודה [תיקונים: התשמ"ה, התשמ"ח (מס' 2)]

הרשום כמחוסר עבודה בלשכת שירות התעסוקה כמשמעותה בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, ובידו אישור בכתב על כך מאת הלשכה האמורה, יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח, למעט דמי ביטוח המגיעים מדמי אבטלה כאמור בסעיף 348(ד) לחוק, בעד תקופה שאינה עולה על 12 חדשים מתוך שתי שנות מס רצופות שבה היה רשום כאמור כמחוסר עבודה ובלבד שתקופת שתי שנות המס לא חלה לפני י"א בניסן התשכ"ו (1 באפריל 1966).

¹ תחילה מיום 1.4.99 על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום זה ואילך (ק"ת 5967 התשנ"ט 25.4.99, 677).
² תחולת הסיפא מ-1.1.95. לפני כן הניכוי המותר היה 25% מדמי הביטוח ששולמו לפי פסקה (1) (ק"ת 5655 התשנ"ה, 594, 22.1.95).
³ בק"ת 5430 התשנ"ב, 25.3.92, 900 גרשם "לא פחות" אם כי נראה שכוונת הכתוב היתה "לא פחות".
⁴ תחולת החישוב לפי **מחצית** השכר הממוצע (קודם לכן - לפי השכר הממוצע) מ-1.1.92. ק"ת 5430 התשנ"ב, 25.3.92, 900.
⁵ תחולת הביטול של תקנה 9 מיום 12.4.00 (ק"ת 6029 התש"ס, 12.4.00, 446).

11. פטור והנחה מתשלום דמי ביטוח לעובד [תיקונים: התשמי"ה, התשמי"ז, התשמי"ח (מס' 2)]
 (א) מבוטח שלא עבד מחמת מחלה, תאונה, שביתה, השבתה או אבל במשפחה, ולא קיבל ממעבידו כל תשלום בעד התקופה שבה לא עבד מאחת הסיבות האמורות, יהיה פטור מתשלום דמי-ביטוח לתקופה שלא תעלה על שני חדשי עבודה בשנת מס אחת, ולאחר תום התקופה האמורה ישלם המבוטח דמי ביטוח בשיעורים ובמועדים כאמור בתקנת משנה (ב)¹.

(ב) מבוטח שלא עבד מסיבה שאינה מנויה בתקנת משנה (א)², ולא קיבל ממעבידו כל תשלום בעד התקופה האמורה, ישלם דמי ביטוח במועדי התשלום האמורים בתקנה 2 לתקנות הגביה, לגבי מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי המשלם דמי ביטוח מההכנסה המזערית האמורה בפרט 4 של לוח י"א לחוק.

11א. פטור מתשלום דמי ביטוח למתגייס (תיקון התשמי"ז, התשע"ג)
 מבוטח לפי פרק י"א [זקנה ושאיירים] לחוק, שאינו עובד ואינו עובד עצמאי והכנסתו לא עלתה על ההכנסה המזערית האמורה בפרט 3 בלוח י"א לחוק, וטרם מלאו לו 21 שנים³ ביום בו החל שירות סדיר לפי חוק שירות בטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב]⁴, או שירות לאומי בהתנדבות כאמור בתקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות), התשל"ח-1978 - יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח מיום שמלאו לו 18 שנים⁵, ועד המועד שהחל לשרת בו כאמור.

11ב. פטור מתשלום דמי ביטוח לעובדי הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ופיתוח (OECD)
 (א) עובד הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ופיתוח (OECD) (בתקנה זו - הארגון) יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח.

(ב) הארגון יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח בעד עובדיו.

11ג. פטור מתשלום דמי ביטוח לתלמיד⁷
 מבוטח לפי פרק י"א לחוק, שהוא תלמיד כיתה י" עד י"ב במוסד חינוכי על-יסודי, והכנסתו לא עלתה על ההכנסה המזערית האמורה בפרט 3 בלוח י"א לחוק וטרם מלאו לו 19 שנים, יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח בעד התקופה שבה הוא לומד.

¹ ראו סעיף 351(א) לחוק.

² ראו סעיף 134(1) לחוק הב"ל. וסעיף 186(1)(3) לגבי מבוטח שעובד מזמן לזמן לפי רצונו הוא.

³ תחילת הגיל של 21 שנה היא מיום 13.9.01. לפני כן - 20 שנה (ק"ת 6125 התשס"א 13.9.01, 1070).

⁴ תחולת הקטע המתייחס לשירות לאומי בהתנדבות היא מ-1.1.92 (ק"ת 5492 התשנ"ג, 31.12.92, 286).

⁵ תחולת הסיפא על תשלום דמי ביטוח בעד התקופה המתחילה ביום 1.8.13 (ק"ת 7272 התשע"ג 29.7.13, 1556). הסיפא

⁶ הקודם: "תקופה של עד שנים עשר חודשים".

⁷ תקנות אלו יחולו על תשלום דמי ביטוח מ-1.12.10 ואילך. (ק"ת 6944 התשע"א 30.11.10, 220).

התקנה תחול על תשלום דמי ביטוח מ-1.10.11 ואילך (ק"ת 7033 התשע"א 20.9.11, 1390).

12. סייג לפטור ולהנחה (תיקון התשמי"ה)

האמור בתקנות 10 ו-11 אינו חל על מי שאינו מבוטח לפי פרק י"א לחוק [זקנה ושאיירים] ועל מבוטח שבחדשים האמורים באותן תקנות היה גם עובד עצמאי, או שהיו לו באותם החדשים הכנסות שלא מעבודה שמהן משתלמים דמי ביטוח.

12א. תשלום דמי ביטוח מפנסיה¹

(א) מבוטח לפי פרק י"א לחוק [זקנה ושאיירים], למעט מבוטח ברשות, שטרם מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 באישה, ויש לו הכנסה מפנסיה, חייב בתשלום דמי ביטוח מהפנסיה המשתלמת לו בעד החודש שקדם למועד תשלום דמי הביטוח; דמי הביטוח יהיו בשיעור של 2.95%² מסכום השווה למחצית הפנסיה, או מסכום השווה להכנסה המזערית האמורה בפרט 3 של לוח י"א לחוק מחולק ב-12, לפי הסכום הגבוה יותר, ובלבד שלא תובא בחשבון הכנסה העולה על ההכנסה המרבית האמורה בפרט 1 בלוח י"א לחוק.

(ב) המשלם פנסיה ינכה במקור את דמי הביטוח מהפנסיה לפי תקנת משנה (א).

(ג) מועד תשלום דמי הביטוח לפי תקנה זו יהיה מועד התשלום החל לגבי עובד לפי סעיף 353 לחוק.

(ד) במועדים האמורים להלן ידווח משלם הפנסיה למוסד את שמותיהם של המבוטחים שבעדם שולמו דמי ביטוח ויפרט את פרטי זהותם על גבי טופס שהמוסד קבע לכך:

- 15 באפריל - בעד החדשים ינואר, פברואר ומרס;
- 15 ביולי - בעד החדשים אפריל, מאי ויוני;
- 15 באוקטובר - בעד החדשים יולי, אוגוסט וספטמבר;
- 15 בינואר - בעד החדשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר.

(ה) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) שהוא גם עובד עצמאי - ישלם דמי ביטוח מהכנסתו מפנסיה בהתאם לתקנת משנה (א) לאחר שהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(1) ו-8(1) לפקודה הובאה בחשבון, ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה מפנסיה³ העולה על ההפרש שבין הכנסתו כעובד עצמאי מהמקורות האמורים באותה שנת מס לבין ההכנסה המרבית לשנה שנקבעה לעובד עצמאי בפרט 2 בלוח י"א לחוק.

(ו) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) שהוא גם עובד ישולמו בעדו דמי הביטוח מהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה, ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה מפנסיה⁴ העולה על ההפרש שבין הכנסתו מהעבודה בחודש שבעדו משתלמים דמי הביטוח לבין המקסימום לחודש שנקבע לגבי עובד שכיר כאמור בפרט 1 בלוח י"א לחוק.

¹ תחילת התיקון לגבי תקנה זו ביום 1.10.81.

² תקנה 12א הינה מכוח סעיף 371(5)(א), אשר גובר על השיעורים הקבועים על פי סעיף 335 ולוח י'. ראו גם עמוד ח'. ברם, ראו סעיף 345 לחוק, אשר גובר על כל ההוראות וקובע שיעור שונה של דמי ביטוח החל מיום 1.2.04.

³ תחולה מ-1.1.92. ק"ת 5430 התשנ"ב, 25.3.92, 900.

⁴ תחולה מ-1.1.92. ק"ת 5430 התשנ"ב, 25.3.92, 900.

(ז) ¹ מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) שאינו עובד ואינו עובד עצמאי ישלם דמי ביטוח מהכנסתו מפנסיה בהתאם לתקנת משנה (א), לאחר שהכנסתו האחרת מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודה הובאה בחשבון, ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה מפנסיה העולה על ההפרש שבין הכנסתו האחרת כאמור באותה שנת מס לבין המקסימום לשנה שנקבע לגבי מבוטח אחר בפרט 4 בלוח י"א.

(ח) בתקנות אלה, "פנסיה" - קצבה המשתלמת מכח חיקוק או הסכם עבודה לעובד או למי שהיה עובד, לאחר שפרש מעבודתו פרישה מוחלטת או חלקית. לעניין זה, "עובד" - לרבות כל מי ששכרו או קיצבת הפרישה שלו נקבעו בחוק או על פיו.

13. מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי

[תוקן: התש"ל"ח (מס' 3), התש"מ"א (מס' 7), התש"מ"ד (מס' 3), התש"מ"ה, התש"מ"ו (מס' 2), התש"מ"ז, התש"מ"ח (מס' 2)]
 (א) מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי ישלם דמי ביטוח מהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 12(1) ו-8 לפקודה, אחרי ניכוי דמי ביטוח מהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה, ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה העולה על ההפרש בין שכרו כעובד באותה שנת מס לבין ההכנסה המרבית לשנה שנקבעה לעובד עצמאי בפרט 2 בלוח י"א לחוק.

(1א) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) שטרם מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנים באישה, שיש לו גם הכנסה מפנסיה, ישולמו בעדו דמי ביטוח מהכנסתו מהפנסיה בהתאם לתקנה 12א, לאחר שהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 12(1), ו-8 לפקודה, הובאה בחשבון ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה העולה על ההפרש שבין הכנסתו מהמקורות האמורים לבין ההכנסה המרבית שנקבעה בפרט 2 בלוח י"א לחוק.

(ב) (1) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) בנוסף לכל דין וחשבון שעליו להגיש לפי החוק יגיש למוסד דין-וחשבון על שכרו החודשי כעובד בטופס שקבע המוסד, תוך חודש ימים מיום היותו גם לעובד וגם לעובד עצמאי וכן עד 31 ביולי בכל שנת מס.

(2) (א) כהכנסתו השנתית של מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) יראו את הכנסתו האמורה בסעיף 345 לחוק, באותה שנה שוטפת, מהמקורות המפורטים בסעיף 12(1), ו-8 לפקודה.

(ב) כל עוד לא נקבעה ההכנסה כאמור בפסקת משנה (א), ישולמו מקדמות על חשבון דמי הביטוח, ולעניין זה יראו את הסכום שהוצהר עליו בדין וחשבון

(1) לגבי מי שנעשה גם לעובד וגם לעובד עצמאי באותה שנה שוטפת, כהכנסה שעליה הצהיר מי ששינה את סוגו, והוראות תקנה 23 יחולו בשינויים המחויבים;

(2) לגבי מי שבשנה שקדמה לשנה השוטפת היה מבוטח גם כעובד וגם כעובד עצמאי, כהכנסה שעליה הצהיר מבוטח שאינו עובד, המגיש הצהרה לפי תקנה 7 לתקנות הגביה.

- (3) חל שינוי בשכרו של מבוטח, יודיע על כך המבוטח למוסד, ושינוי זה יובא בחשבון לעניין פסקה (2).
- (4) הוגדלה ההכנסה המרבית הקבועה בלוח י"א לחוק יהיה המוסד רשאי לדחות את המועד לתשלום הפרשי דמי הביטוח הנובעים מהגדלת ההכנסה המרבית עד הגשת האישורים כאמור בפסקה (5).
- (5) תוך ששה חדשים מתום כל שנת מס ימציא המבוטח למוסד אישורים מהמעבידים שאצלם עבד באותה שנה על שכרו כעובד לכל רבעון, כמשמעותו בתקנות המקדמות, של אותה שנת מס.
- (ב1) מועד תשלום דמי הביטוח לפי תקנה זו יהיה במועדי התשלום האמורים בתקנה 2 לתקנות הגביה, לפי העניין.
- (ב2) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) ישלם מקדמות דמי ביטוח לפי תקנות המקדמות ובשינויים שנקבעו בתקנה זו.
- (ג) העלה החישוב הסופי של דמי הביטוח שקיימת יתרה לטובת המבוטח יחזיר המוסד את היתרה שלושה חדשים לאחר הגשת האישורים האמורים והוראות סעיף 362 לחוק יחולו על היתרה האמורה כאילו היתה יתרה לפי סעיף 362(א)(3) לחוק; קיימת יתרה לטובת המוסד, ישלם המבוטח למוסד את הסכום המגיע ויראו יתרה זו כאילו היא יתרה לפי סעיף 345(ג) או (ד) לחוק, לפי העניין.
- 14¹. עובד עצמאי שאין עיקר הכנסתו ממשלח יד או שיש לו הכנסה מפנסיה**
- (א) עובד עצמאי שטרם מלאו לו 65 שנה בגבר ו-60 באישה, שאינו באותו זמן גם עובד ולפחות 50% מהכנסתו אינם מהמקורות המפורטים בסעיף (1) ו-(8) לפקודה, ישלם דמי ביטוח -
- (1) בשיעור החל על עובד עצמאי מהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף (1) ו-(8) לפקודה.
- (2) בשיעור החל על מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי מהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף (4) עד (7) ו-(9) לפקודה למעט מהכנסתו מפנסיה.
- (ב) דמי הביטוח לפי תקנת משנה (א)(2) ישולמו על הפרש שבין הכנסת המבוטח מהמקורות המפורטים בתקנת משנה (א)(1) לבין ההכנסה המרבית הנקובה בפרט 4 של לוח י"א לחוק במועדי התשלום האמורים בתקנה 2 לתקנות הגביה, לפי העניין.
- (ג) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א), שיש לו גם הכנסה מפנסיה, ישולמו בעדו דמי ביטוח מהכנסתו מהפנסיה, לאחר שהכנסותיו כאמור בתקנת משנה (א) הובאו בחשבון, ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה העולה על הפרש שבין הכנסתו לפי תקנת משנה (א) ו-(ב) לבין ההכנסה המרבית הנקובה בפרט 4 של לוח י"א לחוק.
- (ד) לשם קביעת דמי ביטוח של מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) יראו את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף (1) ו-(4) עד (7) ו-(9) לפקודה, למעט הכנסתו מפנסיה, כהכנסתו השנתית באותה שנה שוטפת.
- (ה) כל עוד לא נקבעה הכנסה כאמור בתקנת משנה (ד) ישולמו מקדמות על חשבון דמי ביטוח לפי תקנות המקדמות ובשינויים שנקבעו בתקנה זו.

¹ החל משנת 2008 אין עוד תוקף לתקנות 14, 15. זאת, בשל האמור בסעיף 371(ב) לחוק (תיקון 103 לחוק. ס"ח 2126 התשס"ח 7.1.08, 136).

(ו) מועדי תשלום דמי ביטוח לפי תקנה זו יהיו מועדי התשלום האמורים בתקנה 2 לתקנות הגביה, לפי העניין.

(ז) הוראות תקנה 13(ב) ו-1(ג) וכן תקנה 2(ב) לתקנות הגביה יחולו על הפרש דמי ביטוח כאמור בסעיף 235(ג) ו-1(ד) לחוק ועל הפרש דמי ביטוח בשל ההכנסה המרבית האמורה בלוח י"א לחוק, לפי העניין.

15¹. עובד שאין עיקר הכנסתו משכר או שיש לו הכנסה מפנסיה

(א) (1) מבוטח שהוא עובד וטרם מלאו לו 65 שנה בגבר ו-60 שנה באישה, אך אינו באותו זמן עובד עצמאי² ולפחות 50% מהכנסתו אינם מהמקורות לפי סעיף 2(2) לפקודה, ישתלמו דמי ביטוח בשיעור החל על עובד מהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה ובשיעור החל על מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי מהכנסתו שאינה מהמקורות לפי סעיף 2(2) לפקודה, למעט מהכנסתו מפנסיה, ובלבד שהכנסתו הכוללת עולה על מחצית השכר הממוצע כמשמעותו בחוק.

(2) בתקנת משנה זו, "ההכנסה הכוללת" - ההכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה והכנסה אחרת לפי המקורות האמורים בסעיף 2 לפקודה.

(ב) דמי הביטוח לפי תקנת משנה (א) ישולמו על ההפרש שבין הכנסת המבוטח ממקורות לפי סעיף 2(2) לפקודה לבין ההכנסה המרבית הנקובה בפרט 4 של לוח י"א לחוק.

(ג) מבוטח כאמור בתקנת משנה (א) שיש לו גם הכנסה מפנסיה, ישולמו בעדו דמי ביטוח מהכנסתו מהפנסיה, לאחר שהכנסותיו כאמור בתקנת משנה (א) הובאו בחשבון, ובלבד שלא תובא בחשבון לעניין זה הכנסה העולה על ההפרש שבין הכנסתו לפי תקנת משנה (א) ו-1(ב) לבין המקסימום הנקוב בפרט 1 בלוח י"א לחוק.

(ד) הוראות תקנה 14(ד) עד (ו) יחולו על מבוטח כאמור בתקנת משנה (א)1) בשינויים המחויבים.

3(ה) לעניין תקנה זו יראו כעובד את מי שמשתלמים לו דמי אבטלה לפי פרק ז' לחוק וכהכנסה לפי סעיף 2(2) לפקודה, את ההכנסה שלפיה חושבו דמי האבטלה המשתלמים כאמור.

15.A. אלמנה המקבלת קצבה [תיקונים: התשמי"ג, התשמי"ז]

על אף האמור בתקנות 12א, 14, ו-15 ישולמו דמי ביטוח בעד אלמנה שהיא עובדת או עובדת עצמאית ושמשתלמת לה קיצבת שאירים או תלויים, בעובדת - מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה, ובעובדת עצמאית - מהמקורות המפורטים בסעיף 1(2) ו-8) לפקודה, ובלבד שלא תובא בחשבון הכנסה העולה על ההכנסה המרבית האמורה בפרט 1 של לוח י"א - אם היא עובדת, ובפרט 2 של לוח י"א - אם היא עובדת עצמאית.

15.B. החזר תשלום יתר [תיקון התשמי"ה]

(א) סכום שנוכה מהכנסה העולה על ההכנסה המרבית לפי סעיף 348(א) לחוק ממבוטח כאמור בתקנות 12א עד 15 יוחזר למבוטח, ובלבד שנוכו דמי הביטוח המגיעים מאותה הכנסה שאינה עולה על ההכנסה המרבית האמורה.

¹ החל משנת 2008 אין תוקף לתקנות 14, 15. זאת, בשל האמור בסעיף 371(ב) לחוק (תיקון 103 לחוק, ס"ח 2126 התשס"ח 7.1.08, 136). עד 31.12.07 מבוטח מעל גיל 65 היה פטור מדמי ביטוח אף אם טרם הגיע לגיל פרישה (67). (ב"ל 10-10-14798-06-10 רוברטס נ' המוסד לביטוח לאומי. אתר מסטקס).

² החל מיום 20.7.95 במקום "ואין עיקר הכנסתו" - "ולפחות 50% מהכנסתו אינם" (ק"ת 5693 התשנ"ה, 20.7.95, 1670).

³ תחילה על דמי ביטוח המשתלמים ביום 13.9.01 ולאחר מכן (ק"ת 6125 התשס"א 13.9.01, 1070).

(ב) סכום כאמור בתקנת משנה (א) יוחזר על פי ¹תקנות 6 ו-7 לתקנות הביטוח הלאומי (תשלום וניכוי דמי ביטוח משכר מבוטח העובד אצל מעבידים שונים), התשנ"ז-1997 בשינויים המחויבים.

16. מבוטח מתיישב בישוב חקלאי

(א) מבוטח שהתיישב בישוב חקלאי, ישלם דמי ביטוח לפי ההכנסה המזערית כאמור בפרט 2 של לוח י"א לחוק, אם נתקיימו כל התנאים האלה:

- (1) הישוב הוקם ביום ו' באייר התש"ח (15 במאי 1948) או לאחריו;
- (2) מקום מגוריו של המבוטח הוא באותו ישוב;
- (3) הישוב צוין כל שנה ברשימה של הישובים החקלאיים שפרסם המוסד ב"ירחון העבודה והביטוח הלאומי";
- (4) המתיישב משלם את דמי הביטוח על-ידי ועד הישוב כבא-כוחו של המתיישב.

- (ב) (1) על אף האמור בתקנה 5 לתקנות הגבייה, ישולמו דמי ביטוח בעד חבר קיבוץ כמשמעותו באותן תקנות (להלן - **קיבוץ**), שלגביו לא נערכה שומה, לפי ההכנסה המזערית כאמור בפרט 1 של לוח י"א לחוק, לחודש אם ב-1 בינואר של כל שנה טרם עברו חמש שנים מיום רישום הקיבוץ אצל רושם האגודות השיתופיות כאגודה שיתופית (להלן - **התקופה הקובעת**).
- (2) התחלפו לפחות שני שלישים של חברי הקיבוץ תוך התקופה הקובעת, יחושבו חמש השנים האמורות בפסקה (1) מתאריך שרשמה ברית הפיקוח לקואופרציה החקלאית העובדת בע"מ כיום ההחלפה.
- (3) הכנסתו של חבר קיבוץ שחושבה לפי פסקה (1) תוגדל ב-1 באוקטובר של שנת התשלום, לתקופה של ששה חודשים המתחילים ב-1 ביולי ומסתיימים ב-31 בדצמבר שלאחריו, בשיעור שבו עלה מדד המחירים לצרכן של חודש יוני של אותה שנת תשלום לעומת מדד המחירים לצרכן של חודש דצמבר שקדם לשנת התשלום.

(ג) שר העבודה רשאי לשנות, בהודעה ברשומות, את סכום ההכנסה כאמור בתקנת משנה (א), בשים לב לתנודות במדד יוקר המחיה שלפיו משתלמת תוספת היוקר לעובדי המדינה.

(ד) המוסד רשאי, בשים לב להכנסותיו השנתיות הממוצעות של המבוטח ביישוב חקלאי כאמור, לקבוע את שיעור דמי הביטוח בסכום של מחצית או שלושה רבעים מהסכומים המשתלמים לפי תקנות משנה (א) או (ג), ובלבד שחישוב גמלה ייעשה על בסיס ההכנסה לפי תקנות המשנה האמורות.

(ה) הצהיר המבוטח על הכנסה העולה על הסכומים בתקנות משנה (א) או (ג), ישמש הסכום המוצהר כבסיס לחישוב דמי הביטוח.

(ו) תקופת התשלום של דמי ביטוח לגבי מבוטח כאמור מסתיימת בסופו של כל חודש ומועד התשלום בעד כל חודש הוא היום האחרון של חודשיים שלאחריו.

(ז) הוראות תקנה זו אינן פוגעות בחובת תשלום דמי הביטוח מאת מעביד בעד עובד שהתיישב בישוב חקלאי כאמור.

(ח) בתקנה זו, "**ישוב חקלאי**" - לרבות "**ישוב מורחב**" כמשמעותו בתקנות מס הכנסה (פטור והנחות ממס על הכנסות בשטחי התיישבות חדשה ובשטחי פיתוח), התשכ"א-1961.

¹ תחולת שינוי הסיפא מיום 12.4.00 (ק"ת 6029 התש"ס 12.4.00, 447).

17. מבוטח הנתמך מאת שירותי הסעד [תיקונים: התש"י, התשל"ד(2)]

(א) מבוטח הנתמך מאת שירותי סעד לשם קיומו, ישלם לגבי התקופה שבה הוא נתמך לפי הכנסה מזערית שנתית הנקובה בפרט 2 של לוח י"א לחוק אם הוא מבוטח שאינו עובד ולא עובד עצמאי.

(ב) בתקנה זו "שירותי סעד" - שירותי סעד של משרד הסעד וכן של לשכות סעד לשם טיפול סוציאלי שליד רשויות מקומיות.

18. מבוטח אסיר ועצור [תיקונים: התשל"ד (מס' 2), התשמ"ז, התשמ"ח (מס' 2)]

(א) נמצא מבוטח במאסר או במעצר תקופה מעל לשנה - ישולמו בעדו דמי ביטוח מאת אוצר המדינה בעד התקופה החל מיום מאסרו או מעצרו, במועדי התשלום ולפי השיעור החל על מי שחייב בתשלום דמי ביטוח מהכנסה מזערית שנתית כנקוב בפרט 3 של לוח י"א לחוק, ובלבד שאין למבוטח בתקופת התשלום כאמור מעביד החייב בתשלום דמי ביטוח בעדו.

(ב) נמצא מבוטח במאסר או במעצר תקופה שאינה עולה על שנה והכנסותיו באותה שנת מס אינן עולות על ההכנסה המזערית לשנה האמור בפרט 3 בלוח י"א לחוק - יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח בעד התקופה האמורה, ואם נמצא המבוטח במאסר או במעצר מחוץ לישראל - יהיה פטור מתשלום דמי הביטוח בעד כל התקופה בה היה במאסר או במעצר כאמור.

19. מבוטח תלמיד [תיקונים: התשמ"ה, התשמ"ז, התשמ"ח (מס' 2)]

²(א) בתקנה זו -

"מוסד להשכלה" - אחד מאלה:

- (1) מוסד המקיים בשנת לימודים מסלולי לימוד אשר ביותר ממחצית מהם מתקיימות 20 שעות לימוד פרונטאליות לפחות בשבוע, בשעות שבין 06.00 ל-17.00, למעט הכשרה מקצועית או שיקום מקצועי כמשמעותם בתקנה 26 לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח מפני פגיעה בעבודה), התשי"ד-1954;
 - (2) רשת של מוסדות שביותר ממחצית מהם מתקיים האמור בפסקה (1);
 - ³(3) האוניברסיטה הפתוחה, ובלבד שהלומד בה נרשם לתכנית לימודים הכוללת 5 קורסים לפחות בשנת הלימודים לשם צבירת נקודות לתואר מוכר כמשמעו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;
- "מוסד להשכלה שהוכר" - מוסד להשכלה שהמוסד הכיר בו, כאמור בתקנת משנה (ז), לשנת הלימודים;
- "שנת לימודים" - תקופה של שמונה חודשים רצופים לפחות, שתחילתה ביום תחילת הלימודים במוסד להשכלה;
- "תלמיד" - מבוטח לפי פרק י"א לחוק שרשום כתלמיד במוסד להשכלה שהוכר, ולומד באותו מוסד, במהלך כל שנת הלימודים, למעט אלה:
- (1) אישה נשואה;
 - (2) מי שפטור מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 351 לחוק;

(ב) ⁴תלמיד ישלם דמי ביטוח, לכל שנת לימודים, במועדים הקבועים בתקנה 2(א)(2) לתקנות הביטוח הלאומי (גביית דמי ביטוח), התשי"ד-1954, בשיעור שמשלם מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי לפי פרט 3 בלוח י"א לחוק.

¹ תקנה 19 הותקנה מכוח סמכותו של שר העבודה בסעיף 371(5)(ה) לחוק.
² תחולה משנת הלימודים התשנ"ט ואילך. לעניין שנת הלימודים התשנ"ט בלבד יראו "מוסד להשכלה" כהגדרתו בתקנה 19(א) לפני התיקון כמוסד להשכלה שהוכר, כמשמעותו בתקנות (ק"ת 5932 התשנ"ט 20.10.98, 31).
³ תחילה על דמי הביטוח המשתלמים מיום 1.10.06 ואילך. (ק"ת 6600 התשס"ז 5.7.07, 1001).
⁴ תחולה מיום 1.10.95 ואילך. (ק"ת 5781 התשנ"ו, 1.9.96, 1528).

1(ג) המוסד יחזיר את דמי הביטוח ששולמו לפי תקנת משנה (ב) בעד חודש מסוים, לתלמיד הפטור מתשלום דמי ביטוח בעד אותו חודש וכן לתלמיד, שבעד אותו חודש שולמו בעדו דמי ביטוח, אם ביקש התלמיד כי המוסד יחזיר לו את דמי הביטוח ששולמו לפי תקנה זו וצירף לבקשתו אישורים על תשלום דמי הביטוח.

1(ד) מוסד להשכלה יעביר למוסד בכל שנת לימודים, תוך חודש ימים מיום ההרשמה לאותה שנה או עד 1 באוקטובר של אותה שנה, לפי המאוחר, את שמות כל התלמידים הרשומים בו באותה שנת לימודים, בציון מספרי הזהות שלהם ומענם; לעניין זה, "יום ההרשמה" - המועד האחרון להרשמת תלמידים במוסד להשכלה.

1(ה) חובת תלמיד לשלם דמי ביטוח כאמור בתקנת משנה (ב) ו-1(ג) אינה באה לגרוע מחובתו ומחובת מעבידו לשלם דמי ביטוח על פי החוק ומחובת תשלום דמי ביטוח כאמור בתקנה 19(א) לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח מפני פגיעה בעבודה), התשי"ד-1954 ובתקנה 19א לתקנות אלה.

1(ו) בקשה להכרה במוסד להשכלה תוגש למוסד, לפי טופס שהוא קבע לכך, לא יאוחר מ-90 הימים שבתכוף לפני המועד שנקבע להעברת שמות תלמידיו באותה שנת לימודים, לפי תקנת משנה (ד).

1(ז) המוסד -

- (1) יכיר במוסד להשכלה אם ראה שמתקיימים בו התנאים שבהגדרה "מוסד להשכלה" שבתקנת משנה (א) ובלבד שלומדים בו שלושים וחמישה תלמידים לפחות, ובמוסד להשכלה המקיים את מסלולי הלימודים בישוב מרוחק - עשרים תלמידים לפחות; לעניין זה, "ישוב מרוחק" - ישוב שאינו עיר המרוחק 50 ק"מ מהעיר הקרובה ביותר;
- (2) רשאי לבטל הכרה במוסד להשכלה מן המועד שחדלו להתקיים בו התנאים שבהגדרה "מוסד להשכלה" שבתקנת משנה (א) או בפסקה (1) לעיל או שלא מסר למוסד מידע כאמור בתקנת משנה (ח);

(ח) מוסד להשכלה שהוכר, ימסור למוסד, לפי דרישתו, דין וחשבון על אופן פעולתו ומספר תלמידיו, והוראות סעיף 384 לחוק יחולו עליו לעניין זה, כאילו היה "גוף ציבורי" כמשמעותו שם, ויודיע למוסד, בתוך 30 ימים מיום שאירע אחד מאלה:

- (1) חדלו להתקיים בו התנאים שבהגדרה "מוסד להשכלה" שבתקנת משנה (א);
- (2) התלמיד חדל ללמוד בו;
- (3) מספר התלמידים הלומדים בו פחת, והוא קטן מהאמור בתקנת משנה (ז)1, לפי העניין.

19א. דמי ביטוח בעד מי שמצוי בהכשרה מקצועית [תיקונים: התשל"ח, התשמ"ה, התשמ"ז]
(א) בתקנה זו -

¹ תחולה משנת הלימודים התשנ"ט ואילך. לעניין שנת הלימודים התשנ"ט בלבד יראו "מוסד להשכלה" כהגדרתו בתקנה 19(א) לפני התיקון כמוסד להשכלה שהוכר, כמשמעותו בתקנות (ק"ת 5932 התשנ"ט 20.10.98, 31).

"הכשרה מקצועית" - כמשמעותה בתקנה 25(1), (2)א, (3), (4), ו-5¹ לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח מפני פגיעה בעבודה), התשי"ד-1954.

"מעביד" - מי שרואים אותו כמעביד על פי תקנה 26(1) לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח מפני פגיעה בעבודה), התשי"ד-1954.

(ב) (1) המעביד חייב בתשלום דמי ביטוח בעד כל מי שמצוי בהכשרה מקצועית.

(2) שיעורי דמי הביטוח החודשיים בעד מי שמצוי בהכשרה מקצועית הם :

²(א) בשיעור של 0.4% ממחצית השכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון - לענף נפגעי עבודה; לעניין זה, "רבעון" - כהגדרתו בלוח י"א;

(ב) בשיעור המשתלם על ידי מי שחייב בתשלום דמי ביטוח מההכנסה המזערית לפי פרט 3 שבלוח י"א, מחולק ב-3 בעד מי שמבוטח על פי פרק י"א [קנה ושאינם], לכל הענפים האחרים.³

(ג) המעביד יגבה ממי שמצוי בהכשרה מקצועית את סכום דמי הביטוח שהוא חייב בתשלום על פי תקנת משנה (ב)2(ב) בלבד.

(ד) (1) תקופת תשלום דמי ביטוח בעד מי שמצוי בהכשרה מקצועית היא חודש קלנדרי אחד.

(2) מי שמצוי בהכשרה מקצועית חלק מחודש יראו אותו לעניין תשלום דמי ביטוח כאילו היה מצוי בהכשרה מקצועית חודש מלא.

(ה) תשלום דמי ביטוח על-ידי מעביד של מי שמצוי בהכשרה מקצועית ייעשה לא יאוחר מה-15 לחודש בעד החודש שחלף, וההודעה של התשלום תהיה בטופס שיקבע לכך המוסד.

(ו) במועדים האמורים להלן ידווח המעביד למוסד את שמות המבוטחים שבעדם שילם דמי ביטוח ויפרט את פרטי זהותם, תקופת שהותם במקום ההכשרה המקצועית או השיקום המקצועי על גבי טופס שיקבע לכך המוסד;

15 באפריל - בעד החדשים ינואר, פברואר ומרס;

15 ביולי - בעד החדשים אפריל, מאי ויוני;

15 באוקטובר - בעד החדשים יולי, אוגוסט וספטמבר;

15 בינואר - בעד החדשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר.

¹ ק"ת 5395, 9.10.91, 386, תחולת הוספת פסקאות (3) (4) ו-5) מיום תחולת תקנות ב"ל (ביטוח מפני פגיעה בעבודה) (תיקון), התשנ"ב-1991.

² תחילה מיום 1.4.99 לגבי דמי ביטוח המשתלמים בעד יום זה ואילך. (ק"ת 5967 התשנ"ט 25.4.99, 677).

³ ק"ת 5717 התשנ"ו, 1.12.95, 172.

20¹. מבוטח השוהה בחוץ לארץ

(א) מבוטח, למעט מבוטח לפי סעיף 76² לחוק ולמעט מבוטח לפי תקנה 12 לתקנות אלה, השוהה בחוץ לארץ תקופה העולה על ששה חדשים רצופים³, ישלם דמי ביטוח בעד כל תקופת שהותו בחוץ לארץ, בשיעורים החלים על מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, מהכנסתו החייבת בתשלום דמי ביטוח, ואם אין לו הכנסה כאמור או שהכנסתו אינה מגיעה להכנסה המזערית שנקבעה בפרט 4 בלוח י"א, ישלם דמי ביטוח כאילו הכנסתו היתה ההכנסה המזערית כאמור.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), מבוטח שהוא עובד עצמאי השוהה בחוץ לארץ, שהיה זכאי לגמלה לפי פרק ה' לחוק [נפגעי עבודה] והתקנות לפיו אילו אירעה לו פגיעה בעבודה בהיותו בחוץ לארץ, ישלם דמי ביטוח, בעד כל תקופת שהותו בחוץ לארץ, בשיעור המשתלם מאת עובד עצמאי, מהכנסה שממנה משתלמים דמי ביטוח לרבות הכנסה שהתקבלה בחוץ לארץ ואינה נחשבת כהכנסה החייבת במס לפי הפקודה.

(ג) לעניין תקנה זו יחולו הוראות תקנות המקדמות בשינויים המחויבים.

(ד) מועדי תשלום דמי ביטוח על פי תקנה זו הם כאמור בתקנה 2 לתקנות הגביה, לפי העניין.

¹ תחולת הנוסח החדש לגבי תקופות שהות בחו"ל מ-1.1.92. הנוסח הקודם של ת' 20 קבע:

"(א) מבוטח, למעט מבוטח לפי סעיף 32 לחוק, השוהה בחוץ לארץ תקופה העולה על ששה חדשים ישלם דמי ביטוח בעד כל תקופת שהותו בחוץ לארץ, בשיעורים הנקובים בפרטים 1, 3, 5, 9, 11 ו-12 של לוח י' לחוק ולעניין זה יראו כאילו הכנסתו, לגבי כל חודש ברבעון כמשמעותו בתקנות המקדמות, בו שהה בחוץ לארץ, שווה למחצית השכר הממוצע [כפי שהוא ב-1 בחודש הראשון של אותו רבעון].

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) מבוטח שהוא -

(1) עובד עצמאי השוהה בחוץ לארץ שהיה זכאי לגמלה לפי פרק ג' לחוק והתקנות על פיו, אילו אירעה לו פגיעה בעבודה בהיותו בחוץ לארץ, ישלם דמי ביטוח בעד כל תקופת שהותו בחוץ לארץ, בשיעור המשתלם על ידי עובד עצמאי, למעט השיעור הנקוב בפרט 4 של לוח י' לחוק, מהכנסה שממנה משתלמים דמי ביטוח לרבות הכנסה שהתקבלה בחוץ לארץ ואינה נחשבת כהכנסה החייבת במס לפי הפקודה;

(2) מבוטח, שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, והוא תלמיד הלומד לתואר ראשון או שני, וכן הלומד בפקולטה לרפואה והרשום במוסד להשכלה בחוץ לארץ שמשדר החינוך והתרבות הכיר בו כמוסד להשכלה גבוהה, ישלם החל בחודש הראשון שבו החל את לימודיו כאמור, דמי ביטוח בשיעור המשתלם על ידי מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, מהכנסת מינימום לפי פרט 3 של לוח י"א לחוק;

(3) אישה נשואה שהיא עובדת בחופשה ללא תשלום כאמור בתקנה 1(3), תשלם דמי ביטוח בעד כל תקופת שהותה בחוץ לארץ, מהכנסה כאמור בתקנה 2(א) או (ג), לפי העניין, ובשיעור האמור בתקנה 5(ב);

(4) מבוטח שטרם חלפה שנה מתום השירות הסדיר והוא שוהה בחוץ לארץ ובאותו זמן אינו רשום במוסד להשכלה גבוהה כאמור בתקנת משנה (ב)2 - יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח בעד התקופה בה שהה בחוץ לארץ, ובלבד שלא תעלה על שנה מתום השירות הסדיר, בשיעור המשתלם בעד מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי מהכנסת מינימום לפי פרט 4 בלוח י"א לחוק. לעניין זה, "שירות סדיר" - שירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון, התשמ"ו-1986;

(5) מבוטח הלומד במוסד תורני או בישיבה בחוץ לארץ שמשדר הדתות הכיר בהם כמוסד תורני או כישיבה - ישלם דמי ביטוח החל מהחודש הראשון שבו החל לימודיו כאמור, בשיעור המשתלם ממי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי מהכנסת המינימום האמורה בפרט 3 בלוח י"א לחוק.

(ג) מועדי תשלום דמי ביטוח על פי תקנה זו הם כאמור בתקנה 2 לתקנות הגביה, לפי העניין.

(ד) נדרשו דמי ביטוח כאמור בתקנת משנה (ב)1 יראו כאילו חל מועד תשלום במועדי התשלום האמורים בתקנה 2 לתקנות הגביה לגבי התקופה שבה המבוטח בחוץ לארץ.

² שם החוק, סימון הסעיפים ושמות הפרקים שונים לפי הנוסח החדש משנת 1995.

³ המלה "רצופים" הנוספת בק"ת 502, 20.1.94, 5575.

[*] ק"ת 5200 (13.7.89) בתקופה 31.5.90-1.6.89 במקום "שוהה למחצית השכר הממוצע" יבוא: "שוהה ל-30% השכר הממוצע". בק"ת 5342 (21.3.91) הוורכה התקופה עד ל-31.12.91.

21. עובד בחוץ לארץ ועובד בכלי שיט או בכלי טיס

(א) הכנסתו של עובד בחוץ לארץ, לרבות עובד בכלי שיט או בכלי טיס, המבוטח בהתאם לסעיף 76¹ לחוק, תחושב לעניין לוח י' לחוק, לגבי תקופת עבודתו בחוץ לארץ, לפי מלוא הכנסתו במטבע ישראלי ולפי מלוא התמורה במטבע ישראלי של הכנסתו במטבע זר (להלן - **תמורת מטבע זר**), ובלבד שלא ישלם דמי ביטוח מסכום העולה על ההכנסה המרבית האמורה בפרט 1 בלוח י"א.

(ב) מועד תשלום דמי ביטוח לפי תקנה זו יהיה מועד התשלום החל לגבי עובד לפי סעיף 353¹ לחוק.

22. בטלה [ק"ת 3970, 1.4.79, 988]

23². תחילת ביטוח ושינוי סוג

(א) בתקנה זו -

"**ההכנסה המשוערת**" - ההכנסה המשוערת של החודש הראשון לתחילת הביטוח או של החודש הראשון שבו חל שינוי בסוג (להלן - **החודש הראשון**) שהצהיר עליה המבוטח בדין וחשבון שהגיש בטופס שקבע לכך המוסד;

"**שומה**" - כמשמעותה בתקנות המקדמות³, לרבות "שומה עצמית" כמשמעותה באותן תקנות;

"**רבעון**" - כמשמעותו בתקנות המקדמות²;

"**שינוי בסוג**" - שינוי כאמור בסעיף 347¹ לחוק.

(ב) מי שאינו מבוטח כעובד בשנה הראשונה לביטוחו או חדל להיות מבוטח כעובד בשנת מס פלונית, יצהיר למוסד עד תום החודש הראשון על הכנסתו המשוערת, ואולם מי שהיה לעובד עצמאי כאמור בסעיף 77¹ לחוק, יצהיר למוסד על הכנסתו המשוערת מיד עם היותו לעובד עצמאי.

(ג) קביעת דמי הביטוח לגבי מבוטח כאמור בתקנת משנה (ב) בשנת המס הראשונה שבה החל הביטוח או בשנת המס שבה חל השינוי בסוג (להלן - **השנה הראשונה**) תהיה על פי הוראות סעיף 347 לחוק - והוראות סעיף 345(א), (ב) ו-(ה) יחולו בשינויים המחויבים; החל הביטוח או חל שינוי בסוג לאחר חודש ינואר של שנת מס פלונית, יובא בחשבון, לעניין זה, החלק היחסי של ההכנסה שנקבעה לשנה הראשונה.

(ד) (1) כל עוד לא נקבעה ההכנסה כאמור בתקנת משנה (ג), ישולמו מקדמות בשנה הראשונה לפי תקנות המקדמות², וכהכנסה ברבעון יראו את ההכנסה המשוערת כפול שלוש;

¹ שם החוק, סימון הסעיפים ושמות הפרקים שונים לפי הנוסח החדש משנת 1995.
² ראו טופס בל/6114 הודעה על שינויים (שינוי סוג) באוגדני הדוגמאות מאת מ' כהן - י' אילוז עמוד 26339.
³ תקנות המקדמות - תקנות הביטוח הלאומי (מקדמות), התשמ"ד-1984, בהתאם להגדרתם בתקנה 2א לעיל. ראו התקנות האמורות בעמ' 262.

(2) החל הביטוח או החל השינוי בסוג לאחר ה-1 בחודש, תשולם מקדמה גם בעד אותו חודש ;

(3) החל הביטוח או החל השינוי בסוג לאחר החודש הראשון של הרבעון, ישולמו מקדמות דמי ביטוח בעד אותו חלק יחסי מהרבעון שבו החל הביטוח או שבו חל השינוי בסוג האמור ;

(4) לגבי שנת המס שלאחר השנה הראשונה יחולו הוראות תקנה 7 לתקנות הגביה, ולעניין זה במקום ההצהרה של שנת מס קודמת, יצהיר המבוטח על ההכנסה הצפויה בחודש הראשון של שנת המס האמורה ומקדמות דמי ביטוח בעד אותה שנה ישולמו לפי תקנות המקדמות.

(ה) מועדי תשלום מקדמות לפי תקנה זו, יהיו במועדי התשלום האמורים בתקנה 2 לתקנות הגביה, לפי העניין.

(ו) (1) לא הצהיר מבוטח על הכנסתו המשוערת כאמור בתקנת משנה (ב), יהא רשאי להצהיר בשנה הראשונה, אם המוסד הסכים לכך, על ההכנסה שהיתה לו מהחודש הראשון עד החודש שקדם למועד מתן ההצהרה, והמקדמות יחושבו וישולמו לפי תקנות המקדמות, ויראו כאילו המועד לתשלומן חל במועדי התשלום שהיו בתוקף בתקופה שלגביה הצהיר.

(2) סירב המוסד לקבל את ההצהרה כאמור בפסקה (1), רשאי פקיד גביה ראשי לקבוע את מקדמות דמי הביטוח המגיעים, כאמור בסעיף 347 לחוק.

(ז) הוראות סעיף 345(ג) ו-(ד) לחוק, לפי העניין, יחולו על הפרש דמי ביטוח הנובע משומה שנערכה למבוטח כאמור בתקנת משנה (ב).

24. בני-זוג העובדים באותו מפעל או עסק

(א) מבוטחים בני-זוג, העוסקים שלא כעובדים במפעל או בעסק של שניהם, או של אחד מהם והכנסתם מעיסוקם במפעל או בעסק ממנה משתלמים דמי ביטוח לפי סעיף 345 לחוק (להלן - **ההכנסה מהעסק**) נקבעה על פי שומה משותפת או שומת יחיד, או שומה של כל בן-זוג בנפרד כאשר אחד מהם עובד שכיר (להלן - **שומה נפרדת**), תחולק ההכנסה מהעסק לגבי שנת מס פלונית לפי שיעור החלוקה, שעליה הצהירו למוסד בני-הזוג או אחד מהם, ובלבד -

- (1) שהצהרה הוגשה עד 30 באפריל של אותה שנת מס ובלבד ששיעורי החלוקה יהיו מעוגלים ל-10 האחוזים הקרובים ;
- (2) שהיא הוגשה לפני קרות המקרה המזכה לגמלה ;
- (3) שעל אף האמור בהצהרה -

(א) אם השומה היא משותפת או שומת יחיד - לא תיחשב הכנסת אחד מהם מהעסק בשיעור הפחות מ-33% ההכנסה מהעסק ;

(ב) אם השומה נפרדת - לא יעלה חלקו מהכנסה מהעסק של בן-הזוג שהוא עובד שכיר על 33% מההכנסה מהעסק.

(א) שההכנסה של כל בן זוג שתבוא בחשבון לעניין תשלום דמי הביטוח לא תעלה על ההכנסה המרבית האמורה בפרט 2 בלוח י"א לחוק.

¹(4) שההכנסה שתובא בחשבון לעניין תשלום דמי ביטוח לא תפחת, לגבי כל אחד מבני הזוג, לחודש, לרבעון ולשנה - מהכנסת המינימום האמורה, לפי העניין, בפרט 1 שבלוח י"א לחוק, כשהיא מחושבת כסכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע.

(ב) בכפוף לתקנת משנה (א), אם הגישו בני-הזוג או אחד מהם הצהרה כאמור, ישולמו דמי ביטוח לפי שיעור החלוקה שבהצהרה לגבי אותה שנת מס וכל שנת מס שלאחריה, זולת אם הצהירו אחרת באחת מהשנים הבאות.

(ג) לא הוגשה הצהרה תוך המועד האמור בתקנת משנה (א) או נחלקו הצהרות בני-הזוג, תחושב ההכנסה מהעסק לגבי כל בן-זוג כך:

- (1) קיימת שומה משותפת או שומת יחיד - 67% לגבי הבעל ו-33% לגבי האישה;
- (2) קיימת שומה נפרדת - 67% לגבי בן הזוג שאינו עובד שכיר ו-33% לגבי בן-הזוג שהוא עובד שכיר.

(ד) על אף האמור במקום אחר בתקנה זו, אם היה אחד מבני-הזוג כאמור זכאי לקיצבת זקנה ימשיכו בני-הזוג לשלם את דמי הביטוח באותו שיעור חלוקה של ההכנסה מהעסק שלפיו חושבו דמי הביטוח לשנה בה נוצרה הזכאות לקצבת זקנה.

(ה) נוצרה זכאות לקיצבת זקנה עקב חישוב ההכנסה מהעסק לפי תקנה 12ה לתקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), התשי"ח-1957, כפי שהיתה בתוקף עד ליום י"ב בניסן התשכ"ט (31 במרס 1969) - ימשיכו לחשב את הכנסות בני-הזוג מהעסק לפי אותה תקנה.

25. זכאות לדמי לידה

לעניין סעיף 50(ג) לחוק -

- (1) יראו דמי ביטוח ששילם מבוטח כאמור בתקנה 1(1), (2), (4) או (5) וכן בתקנה 16, כאילו שולמו לפי פרט 2 של לוח י" לחוק.²
- (2) יראו תקופה שבעדה משתלמים למבוטחת דמי לידה או דמי פגיעה כתקופה שבעדה שולמו דמי ביטוח לעניין סעיף 50(א) לחוק;
- (3) יראו תקופה שבעדה משתלם למבוטחת תשלום בעד תקופת חופשה או מחלה באמצעות קרן חופשה כמשמעותה בחוק חופשה שנתית, התשי"א-1951, או באמצעות קופת גמל כמשמעותה בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, כתקופה שבה שולמו דמי ביטוח לעניין סעיף 50(א) לחוק.

25א. שיעורים מופחתים (תיקון התשמ"ה)

מבוטח המשלם לפי תקנות אלה דמי ביטוח כעובד עצמאי או כמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, למעט מבוטח כאמור בתקנה 20(א), ישלם דמי ביטוח בהתחשב בשיעורים שנקבעו לפי סעיף 341 לחוק.

¹ ההוראה הנ"ל בפסקה (4) הינה הוראת שעה שניתנה החל מ-1.4.87 ומתחדשת מפעם לפעם (לאחרונה הוראך תוקפה עד 31.12.2005 בק"ת 5994 התשנ"ט, 5.8.99, 1115).

² פרט 2 של לוח י' לחוק (עמוד 169) - פרט 2 נוגע לביטוח אימהות אצל המבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי. לוח י' מפרט את שיעורי דמי הביטוח לפי הענפים השונים.

26. ביטול

תקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי-ביטוח), התשי"ח-1957 - בטלות.

27. השם

לתקנות אלה ייקרא "תקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי-ביטוח), התשל"א-1971".

המכון למסיום וליעוץ כלכלי בע"מ ©